

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtionavustuslain ja valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtionavustuslain ja valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta (HE 88/2022 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Valtiovarainvaliokunta (VaVM 29/2022 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

valtionavustuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtionavustuslain (688/2001) 1 §:n 3 momentti, ja
lisätään lakiin uusi 6 a luku seuraavasti:

1 §

Sovelletamisala

Jollei muussa laissa toisin säädetä, tätä lakia sovelletaan myös valtionavustukseen, joka myönnetään käytettäväksi Suomen ulkopuolella. Jos kuitenkin 2 momentissa tarkoitetun valtionavustuksen saajana on vieras valtio tai sen toimitus taikka valtioiden välinen kansainvälinen järjestö, valtionavustukseen sovelletaan ainoastaan 5—8 §:ää, 11 §:n 5 momenttia sekä 32 a—32 e §:ää.

Eduskunnan vastaus EV 183/2022 vp

6 a luku

Valtionavustustoiminnan tietovaranto

32 a §

Valtionavustustoiminnan tietovaranto

Valtionavustuksia koskevien tietojen hallinnoimiseksi, keräämiseksi, välittämiseksi ja valtionavustusten käytön valvonnan tehostamiseksi on valtionavustustoiminnan tietovaranto. Valtiokonttori ylläpitää tietovarantoon sisältyviä palveluja, jotka ovat:

- 1) valtionavustushakujen julkaisemisen ja asiointin palvelu;
- 2) valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelu;
- 3) valtionavustusten käsittelyn ja hallinnoinnin palvelu.

Valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennetaan valtionavustuksen hakemista, myöntämistä, maksamista, käyttöä ja valvontaa sekä palauttamista ja takaisinperintää koskevat tiedot, jotka ovat tarpeellisia tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi. Tietovarantoon voidaan tallentaa valtionavustushakemuksen käsittelemiseksi ja valtionavustusten käytön valvomiseksi välttämättömiä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja.

Valtiokonttori saa muokata ja yhdistellä tietovarantoon tallennettuja tietoja niiden laadun ja hyödynnettävyyden parantamiseksi.

32 b §

Valtionavustustoiminnan tietojen tallentaminen ja toimittaminen

Valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän, joka käyttää 32 a §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua valtionavustusten käsittelyn ja hallinnoinnin palvelua, tulee tallentaa valtionavustustoiminnan tietovarantoon 32 a §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot. Muussa tapauksessa valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän tulee toimittaa valtionavustustoiminnan vähimmäistiedot Valtiokonttorille valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennettaviksi.

Tietovarantoon tallennettaviksi toimitettavia tietoja ovat valtionavustuksen hakijana ja saajana olevan luonnollisen henkilön nimi ja henkilötunnus sekä valtionavustuksen käyttötarkoitus ja valtionavustuksen käytön alueellinen kohdentuminen. Muista tietovarantoon tallennettaviksi toimitettavista valtionavustushakuista ja niiden osoitetietoista, valtionavustushakemusten ja -päästösten yksilöintiä, valtionavustusasiasiaa, valtionavustuksen hakijaa ja saajaa ja valtionavustuspäätöstä koskevista vähimmäistiedoista sekä niiden toimittamisajasta ja toimittamistavasta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

32 c §

Valtionavustustoiminnan tietovarannon rekisterinpitäjä ja tiedonhallinta

Valtionavustustoiminnan tietovarannon ja siihen liittyvien palvelujen yhteisrekisterinpitäjiä ovat Valtiokonttori sekä valtionapuviranomainen ja lain nojalla muu valtionavustuksia myöntä-

Eduskunnan vastaus EV 183/2022 vp

vä. Valtiokonttori vastaa tietovarannon ja siihen liittyvien palvelujen teknisestä toiminnasta ja käytettävyydestä sekä teknisestä rajapinnasta tietojen tallentamista ja vähimmäistietojen toimitamista, käsittelyä ja luovutusta varten sekä tietojen eheydestä ja säilyttämisestä. Valtiokonttori vastaa julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) 13 §:n 2—5 momentissa sekä 14, 15 ja 17 §:ssä viranomaiselle säädetyistä tehtävistä sekä muista vastaavista tiedonhallintaan liittyvistä teknisistä tehtävistä.

Valtionapuviranomainen tai lain nojalla muu valtionavustuksia myöntävä vastaa oman valtionavustustoimintansa osalta rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta, toimii avustuksen hakijana tai saajana olevan rekisteröidyn yhteyspisteenä ja vastaa muista rekisterinpitäjän tehtävistä. Valtionapuviranomainen tai lain nojalla muu valtionavustuksia myöntävä päättää tietojen luovuttamisesta muiden kuin 32 d §:ssä tarkoitetussa valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelussa julkaistavien tietojen osalta.

Valtiokonttori vastaa valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelussa kaikista rekisterinpitäjän tehtävistä.

32 d §

Valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelu ja palvelussa julkaistava tietoaaineisto

Valtiokonttori ylläpitää 32 a §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua palvelua yleisessä tietoverkossa verkkosivustollaan. Valtiokonttori tuottaa ja julkaisee palvelun tietoaaineiston valtionavustustoiminnan tietovarannon julkisista tiedoista.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään, henkilötiedoista saadaan julkaista valtionavustuksen saajana olevan luonnollisen henkilön nimi, avustuksen käyttötarkoitus ja avustuksen käytön alueellinen kohdentuminen. Palvelussa voidaan lisäksi julkaista muita valtionavustuksen hakemista, myöntämistä ja käyttöä koskevia julkisia tietoja. Palvelussa ei kuitenkaan julkaista tietoja luonnollisille henkilöille myönnettäviin valtionavustuksiin liittyvistä yksittäisistä hakemuksista eikä myönnettyistä valtionavustuksista, joiden suuruus on alle 1 000 euroa. Muusta kuin henkilötietoja sisältävästä julkaistavasta tietoaaineistosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Henkilötietoja voi hakea palvelusta ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena valtionavustuksen saajan nimeä, valtionavustushaun nimeä, valtionapuviranomaisen nimeä taikka valtionavustuksen käyttötarkoitusta tai myöntämisvuotta.

32 e §

Tietojen ja asiakirjojen säilytys ja arkistointi

Valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennettavat myönnettyjä valtionavustuksia koskevat tiedot ja asiakirjat on säilytettävä kymmenen vuotta valtionavustuksen viimeisen erän maksamisesta. Valtionapuviranomainen ja lain nojalla muu valtionavustuksia myöntävä voivat kuitenkin 13 §:n 4 momentissa tarkoitettua valtionavustusta tai erityisistä syistä muutakin valtionavustusta myöntäessään päättää tietojen ja asiakirjojen pidemmästä säilytysajasta. Tietovarantoon tallennettujen erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen säilytystarve on arvioitava uudelleen vähintään viiden vuoden välein. Tietovarantoon tallennettavat kielteisiä valtionavustuspää-

Eduskunnan vastaus EV 183/2022 vp

töksiä koskevat tiedot ja asiakirjat on säilytettävä viisi vuotta valtionavustuspäätöksen tekemisestä.

Valtiokonttori vastaa siitä, että valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennetut tiedot ja asiakirjat ovat arkistoitavissa. Valtiokonttori voi tehdä arkistointia koskevan esityksen keskitetysti valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän toimeksiannosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 32 b §:n 1 momentissa säädetty vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuus koskee 1 päivänä lokakuuta 2023 tai sen jälkeen haettavaksi tulevia valtionavustuksia ja niihin liittyviä valtionavustushakemuksia ja -päätöksiä. Lain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettuja ilman hakemismenettelyä myönnettäviä valtionavustuksia koskeva vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuus koskee 1 päivänä lokakuuta 2023 tai sen jälkeen tehdyn hallintopäätöksen mukaan myönnettäviä valtionavustuksia. Maa- ja metsätalouden alkutuotannon ja kalatalouden valtionavustuksia koskeva vähimmäistietojen toimittamisvelvollisuus koskee kuitenkin 1 päivänä kesäkuuta 2024 tai sen jälkeen haettavaksi tulevia valtionavustuksia ja niihin liittyviä valtionavustushakemuksia ja -päätöksiä.

Laki

valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtiokonttorista annetun lain (305/1991) 2 §:n 1 momentin 6 kohta, 2 b §:n 1, 3 ja 4 momentti ja 2 c §,

sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 1 momentin 6 kohta laissa 538/2022, 2 b §:n 1, 3 ja 4 momentti laissa 1369/2019 ja 2 c § laissa 557/2020, sekä

lisätään 2 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1081/2014, 180/2019, 1369/2019, 538/2022 ja 705/2022, uusi 7—10 kohta seuraavasti:

2 §

Valtiokonttorin tehtävänä on, jollei toimivallasta muualla toisin säädetä:

6) hoitaa sille Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta annetussa laissa (537/2022) säädetyt tehtävät;

7) toimia valtionavustuslain (688/2001) 32 a §:n 1 momentissa tarkoitettun valtionavustustoiminnan tietovarannon ja siihen sisältyvien palvelujen ylläpidosta vastaavana viranomaisena;

8) toimia valtionavustuslain 32 a §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettun valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelun tietoaineiston tuottajana ja julkaisijana;

Eduskunnan vastaus EV 183/2022 vp

9) vastata valtionavustuslain 6 a luvussa säädetyistä valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennettujen tietojen käsittelyyn liittyvistä muista kuin 6 ja 7 kohdassa tarkoitetuista tehtävistä; sekä

10) tuottaa valtionavustustoiminnan analysointi- ja raportointipalveluja valtioneuvostolle valmistelun ja päätöksenteon tueksi.

— — — — —

2 b §

Valtiokonttorilla on oikeus käsitellä 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun tehtävän ja 2 §:n 1 momentin 7—9 kohdassa tarkoitettujen valtionavustustoiminnan tietovarannon ja siihen sisältyvien palvelujen ylläpitoa koskevien tehtävien toteuttamiseksi välttämättömiä henkilötietoja ja erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja. Tilastokeskuksella, Terveystieteiden tutkimuskeskuksella, Opetushallituksella ja valtiovarainministeriöllä on oikeus saada Valtiokonttorilta tehtäviensä toteuttamiseksi ne välttämättömät salassa pidettävät tiedot, jotka liittyvät 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun tehtävän toteuttamiseen.

— — — — —

Valtiokonttorin on julkaistava muut kuin henkilötietoja sisältävät kuntien taloustietovarannon tiedot yleisessä tietoverkossa. Valtiokonttorin on julkaistava valtionavustustoiminnan tietovarannon tietoja valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelussa valtionavustuslain 32 d §:ssä säädetyllä tavalla.

Kuntien taloustietovarannon sekä valtionavustustoiminnan tietovarannon ja siihen sisältyvien palvelujen käytöstä ei peritä maksua.

2 c §

Valtiokonttorilla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 2 §:n 1 momentin 5 ja 10 kohdassa tarkoitetun tehtävän hoitamiseksi välttämättömät valtionhallinnon toimintaa ja taloutta koskevat tiedot viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaan toimivaltaiselta viranomaiselta sellaisista Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen, Digi- ja väestötietoviraston, Senaatti-kiinteistöjen, Hansel Oy:n, Haus kehittämiskeskus Oy:n ja valtionapuviranomaisten tai lain nojalla muiden valtionavustuksia myöntävien (*yhteinen palveluntuottaja*) rekistereistä ja valtionavustustoiminnan tietovarannosta, joissa on valtion virastoja ja laitoksia koskevia toiminnan suunnittelun ja seurannan, talous- ja henkilöstöhallinnon, yhteisen perustietotekniikan, hankintojen hallinnan, toimitilahallinnan, keskitettyjen koulutuspalvelujen, hanke- ja projektihallinnan ja organisaatorakenteen tietoja tai valtionavustustoimintaa koskevia tietoja. Valtiokonttori, yhteinen palveluntuottaja ja tiedot luovuttava viranomainen määrittävät yhteistyössä lain 2 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua tehtävää varten luovutettavat tiedot. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 2, 5 ja 7—11 kohdan mukaisia tietoja ei kuitenkaan luovuteta.

Luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus) 9 artiklassa tarkoitettuihin erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja ei luovuteta. Edellä 2 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun tehtävän hoitamiseksi välttämätön tieto sairaudesta, ammattitaudista tai työtapaturmasta aiheutuneen poissaolon kestosta voidaan kuitenkin luovuttaa. Tietoja käsiteltäessä on noudatettava asianmukaisia suojatoimia. Tiedot on pseudonymisoitava ennen niiden siirtämistä analysoi-

Eduskunnan vastaus EV 183/2022 vp

taviksi. Julkaistavat tulokset on anonymisoitava tai aggregoitava siten, että yksittäistä henkilöä ei tiedoista voi tunnistaa.

Valtiokonttori on rekisterinpitäjä niiden tietojen osalta, jotka se on saanut 1 momentin nojalla. Valtiokonttori ja valtionapuviranomainen tai lain nojalla muu valtionavustuksia myöntävä ovat kuitenkin valtionavustuslain 32 c §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja yhteisrekisterinpitäjiä niiden tietojen osalta, jotka Valtiokonttori on saanut lain 2 §:n 1 momentin 10 kohdassa säädetyn tehtävän hoitamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 29.11.2022

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri